

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/63/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

237/2017. (XI. 9.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. február 10-én előterjesztett **panaszát** a 2017. november 9-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – D* Rendőrkapitányság– vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, valamint alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2017. február 10-én postai úton terjesztett elő panaszt a vele szemben 2017. február 5-én foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2017. február 4-én elment egy barátnőjével szórakozni, ahova egy ismerősük vitte el őket kocsival. Haza azonban már vonattal mentek, 9 óra 18 perckor érkeztek T* -re. Ekkor a panaszos barátnője R. A. még felment a panaszoshoz meginni egy kávé, aztán indult is haza (ez már február 5-én reggel volt).

A panaszos aludt, mikor délután kopogtak az ajtaján, „elég rendesen, erőteljesen”. 2 rendőr volt, akik lent vártak rá. A nevüket a panaszos nem tudja, mert nem mutatkoztak be neki. A panaszos kinyitotta az ajtót köntösben és pólóban (mivel akkor ébredt). A rendőrök letámadták, állításuk szerint a panaszos összetört egy autót, állítólag látták őt, hogy ő vezetett. Azt mondták neki, hogy balesetet okozott, és azonnal adja oda a kulcsot, be fogják vinni a kapitányságra, ha tagad. A panaszos azt se tudta, hogy miről volt szó, hiába mondta, hogy ő még vezetni se tud. Mindez a 3 éves kislánya előtt történt, aki megrémülve nézte, hogy mi folyik ott, utána egész éjszaka sírt, annyira megijedt, nem tudták megnyugtatóni. A rendőrök azt mondták a panaszosnak, hogy azonnal öltözzön, megmutatják neki, hogy miről is van szó, ha nem emlékszik. A panaszosnak alig volt ideje felhúzni a nadrágját, már „nyitották rá az ajtót”, és sürgették, mert „nekik erre nincs idejük”.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

A kocsit látva a panaszos elmondta, hogy fogalma sincs az egész balesetről. Valóban a barátnője autója volt, de a panaszosnak fogalma sem volt arról, hogy hogyan került oda.

Mindeközben egy másik rendőr visszament a panaszos lakásába és átkutattak mindent a szennyestől kezdve az apróbb dolgokig. A panaszos édesanyja megemlítette a rendőrnek, hogy házkutatási parancs nélkül a rendőr ezt nem tehetné. A rendőr válasza erre csak annyi volt, hogy tudja. A panaszos édesanyja mondta a rendőrnek, hogy – mivel nincs titkolnivalójuk – csak nyugodtan folytassa.

A panaszost ezalatt lent „átmatatták”, a táskáját kipakoltatták. A rendőr próbálta győzködni a panaszost, hogy vallja be a tettét, mivel ha visszanézik a kamerát, akkor úgymint kiderül minden. A panaszos azt válaszolta, hogy nyugodtan nézzék, semmi köze nincs hozzá.

Közben elérték a panaszos barátnőjét, aki bevallotta, hogy ő okozta a balesetet.

Ezután a panaszost – elmondása szerint – arra akarták rábeszélteni a rendőrök, hogy vallja be azt, hogy ott ült a kocsiban, amikor a baleset történt, mert úgymint kiderül, ha visszanézik a kamerát. A panaszos erre azt válaszolta, hogy nem vall be olyat, amit nem követett el. Ekkor a rendőrök azt állították, hogy a panaszos biztos falaz a barátnőjének. A panaszos azt se tudta mi történt, hiszen egész nap aludt, mert előző éjszaka szórakozni voltak. A rendőrök kérdésére elmondta, hogy hol voltak szórakozni. Ekkor még mindig próbálták rábeszélteni, hogy vallja be, hogy nem vonattal mentek haza, hanem autóval. A panaszos közölte, hogy ez nem igaz.

A panaszost elengedték a rendőrök, annyit se mondtak neki, hogy elnézést, lekérték az adatait, a panaszos soha nem volt büntetve, semmilyen problémája nem volt a rendőrséggel. A panaszos nem értette, hogy mi történt, és hogy miért támadták le, és viselkedtek vele ennyire megalázóan. Nagyon bántja ez a dolog, hiszen ő nem bűnöző, hogy ilyen bánásmódot érdemeljen. Az egész lakóház előtt megalázóan érezte magát, pedig nem tett semmit. Az elengedése után kicsit később felment az egyik rendőr, hogy elkérje a lakcímkártyáját. A panaszos nem értette, hogy mi köze ehhez, mi folyik ott, és választ sem kapott, hiába kérdezett, csak a lekezelő bánásmódot.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) K. P. r. főtörzsőrmester és F. B. c. r. törzsőrmester 2017. február 5-én készült jelentésükben az alábbiak szerint foglalták össze az intézkedést.

2017. február 5-én szolgálatuk teljesítése során 14 óra 55 perckor megjelentek a *. szám alatt, mivel ott adatgyűjtés vált szükségessé. Ennek oka az volt, hogy a szolgálatirányító parancsnok tájékoztatta őket, hogy 2017. február 5-én 14 óra 30 perc körüli időben L* belterületén közlekedési baleset történt, melyben az azt okozó *** forgalmi rendszámú személygépkocsi onnan elhajtott.

Információ merült fel arra vonatkozólag, hogy a gépkocsi, és annak vezetője * alatt tartózkodik.

A fenti címen megjelenve a panaszos fogadta a rendőröket. Elmondta, hogy a gépkocsi barátnője – R. A. – párjának (K. A.) tulajdona. A panaszos elmondta továbbá, hogy barátnőjével az előző este óta nem találkozott, vele nem beszélt.

A panaszos ingatlanába bebocsátást nyertek a rendőrök, ahol átvizsgálás alapján megállapították, hogy R. A. biztosan nem tartózkodott ott.

A panaszos a rendőrök jelenlétében telefonon kereste fel barátnőjét, és barátnője párját. R. A. nem volt elérhető, de K. A. válaszolt a hívásra, és 10 perc múlva a helyszínre érkezett. K. A. elmondta, hogy a gépkocsit engedélye nélkül vitte el R. A., aki egyáltalán nem rendelkezik vezetői engedéllyel.

Ezt követően a rendőrök az épületet, a pinchelyiséget, illetőleg a háztömb környezetét átvizsgálták, mely során az elrejtőzés lehetőségét kizárták. A háztömb körbejárása során, a tömb mögötti füvesített területen találtak rá a balesetet okozó gépkocsira, amely zárt állapotban volt, illetőleg annak eleje láthatóan balesetből származóan sérült volt. A gépkocsiba betekintve az ülés pozíciójából látható volt, hogy azt feltehetően alacsony és vékony személy vezette.

A helyszín biztosítását és a további intézkedések megtételét átadták K. L. c. r. törzssászlósoknak és P. T. r. főtörzsőrmester 1*-i járőr kollégának.

2) A Testület megkeresése nyomán K. L. c. r. törzssászlós 2017. május 3-án kiegészítő jelentést készített az intézkedés kapcsán.

a) 2017. február 5-én 14 óra 50 perckor P. T. r. főtörzsőrmester telefonon hívta fel a törzszászlóst, hogy 14 óra 30 perc körüli időben L* belterületén közúti baleset történt, melynek okozója egy *** forgalmi rendszámú személygépkocsival közlekedő személy volt, aki az ütközést követően megállás nélkül elhajtott a helyszínről. A törzszászlósnak tudomása volt a rendszámról, mivel azt 2017. február 4-én elküldte neki egy nevét elhallgatni kérő t*-i lakos sms-ben, mivel az gyanúsán az épület mögötti füves részen parkolt. Így amikor a törzszászlós meghallotta a rendszámot, arra a helyre sietett, ahol megemlézték a fenti járművet. A járművet ott is találta, törött állapotban, az eleje sérült volt.

A törzszászlós felhívta a fent említett informátort, aki elmondta, hogy a tárgynapon mintha a 46/d. lépcsőház 3. emeletén lakó panaszost látta volna a megjelölt járművel közlekedni. A felmerülő információk alapján jelent meg a panaszos lakásánál.

A panaszos lakásánál egyedül jelent meg a törzszászlós, majd pár perc múlva érkezett meg K. P. r. főtörzsőrmester és F. B. c. r. törzsőrmester. Kis idő elteltével a helyszínre érkeztek a *-i járőrök is, valamint a K* Rendőrkapitányságról érkező baleseti helyszínelő is.

b) A megjelenő létszámot az indokolta, hogy közlekedési bűncselekmény történt, és ennek a cselekménynek a tisztázása, majd helyszínelése vált szükségessé.

c) A panaszossal a törzszászlós találkozott először. A törzszászlós elmondta, hogy ebben az esetben is – mint mindig – a fellépése kulturált volt, igazolta őt az egyenruha, a ruhán elhelyezett névkitűző, illetve a szolgálati azonosító jelvény. Az intézkedést a napszaknak megfelelő köszönéssel, és az intézkedés alá vont tájékoztatásával kezdte. A törzszászlós megjegyezte továbbá, hogy őt – mint táborfalvai megbízottat – a panaszos név szerint ismeri, mivel volt élettársával (B. J.-vel) több alkalommal megállították őt az utcán érdeklődni az élettárs büntetései felől.

d) A rendőrök megjelenésük/intézkedésük okáról a panaszost tájékoztatták. A közlekedési balesettel kapcsolatban az adatgyűjtés során információ merült fel arra vonatkozólag, hogy a gépkocsit a panaszos vezethette. A panaszos fürdőköpenyben volt, ezért a rendőr megkérte, hogy öltözzön fel, és fáradjon le a háztömb mellé, a balesetes autóhoz – ahova időközben megérkeztek a L*-i Rendőrőrs járőrei – az eset tisztázása érdekében. A panaszos a kérésnek eleget tett, és elkezdett készülődni, amit a törzszászlós már nem várt meg, mivel az Ö* Rendőrőrs járőrei is a lakás ajtajához értek, így a továbbiakban ők intézkedtek. A törzszászlós eközben a lakótelep parkolójához sietett és irányította a lajostmizsei kollégákat a feltalált járműhöz.

e) A panaszos az intézkedés során együttműködő volt, a kérdésekre válaszolt, bár előfordult, hogy elgondolkodott, idegesség, feszültség látszott rajta.

f) A törzszászlós elmondása szerint az intézkedés a jogszabályi előírások alapján zajlott. Hangneme végig kimért volt, a tényeket tárgyilagosan közölte, kérdéseit általános hangnemben tette fel, a panaszost semmiféle különös bánásmódban nem részesítette. Mivel még nem volt tisztázott a jármű vezetőjének kiléte, ezért fenntartással volt a panaszos irányában.

g) A törzszászlós nem volt fent a panaszos lakásán újra, és a lakcímkártyáját se kérte el. Arról nincs információja, hogy rajta kívül másik kolléga járt-e fent, és elkérte-e a panaszostól a hatósági igazolványt.

3) A Testület megkeresése nyomán K. P. r. főtörzsőrmester is készített kiegészítő jelentést 2017. május 3-án. A jelentésnek azon részei kerülnek ismertetésre, amelyek az eddigiekben ismertetettekhez képest kiegészítő információt tartalmaznak.

a) A főtörzsőrmester 2017. február 5-én 14 óra 55 perckor F. B. c. r. törzsőrmesterrel jelent meg a panaszos lakásánál. A szolgálati fellépésük a főtörzsőrmester véleménye szerint kulturált volt, őket igazolta az egyenruha, a névkitűző, illetve a szolgálati azonosító jelvény. Az intézkedést napszaknak megfelelő köszönéssel és az intézkedés alá vont tájékoztatásával kezdték.

b) A főtörzsőrmester a panaszos által nyert bebocsátást a panaszos ingatlanába, ahol a panaszos jelenlétében és kíséretében nézett körül, és állapította meg, hogy R. A. nem tartózkodik ott. A további információgyűjtés érdekében, hogy a lakásban lakókat ne zavarják, megkérte a panaszost, hogy fáradjon le velük a háztömb mellé, hogy ott folytathassák az intézkedést. A panaszos a kérésnek eleget tett, az intézkedés további része az udvaron zajlott.

c) A panaszostól, mint igazoltatott személytől a személyi igazolványát elkérték, Cassidian rendszerben ellenőrizték, a panaszos nem állt körözés hatálya alatt.

Továbbá, mivel a panaszos a rendőri kérdésekre többször habozott, felmerült a gyanú arra vonatkozólag, hogy a panaszos a balesetet okozó járművet vezethette, vagy abban utazhatott, így ruházatát, illetőleg kiegészítőit a panaszos engedélyével F. B. c. r. törzsőrmester átvizsgálta. A

felmerülő kérdésekre kerestek választ a rendőrök, mely során esetlegesen csomagjában valamilyen bizonyítási eszközt találhattak volna, de nem találtak.

d) A panaszos lakcímkártyájának elkérését az indokolta, hogy bár tudták, hogy melyik épületben és emeleten lakik a hölgy, a pontos ajtószámot nem tudták. Mikor feltették a kérdést, hogy melyik ajtószám alatt lakik a panaszos, ő a lakcímkártyáját készségesen felmutatta. A lakcímkártyán bejelentett lakcímként * szám szerepelt, de a panaszos nyilatkozata szerint a T* úton él, a már említett lakásban.

4) N. Zs. c. r. alezredes 2017. május 3-án készült kiegészítő jelentése az alábbi kiegészítő információkat tartalmazza az eddigiek során ismertetettekhez képest.

a) K. L. c. r. törzssászlós – t*-i körzeti megbízott – állampolgári bejelentés alapján rendelkezett információval arra vonatkozólag, hogy a balesetet okozó gépjármű a T* úton található lakótelepen parkol összetört állapotban, a háztömbök mögötti rejtett, füves területen. A bejelentő – aki nevét és adatait nem kívánta a hatóság felé közölni – azt is elmondta, hogy a gépkocsival a panaszos és barátnője szokott közlekedni.

b) Az alezredes 2017. február 5-én 14 óra 55 perckor jelent meg a helyszínen, ahol az intézkedést a napszaknak megfelelő köszönéssel, bemutatkozással és az intézkedés alá vont tájékoztatásával kezdték meg. Szolgálati fellépésük kulturált volt.

5) K. I. r. alezredes 2017. május 4-én készült átiratában az alábbiakban ismertetett kiegészítő megállapításokat tette.

a) 2017. február 5-én körülbelül 14 óra 22 perckor az *** rendszámú személygépkocsival ismeretlen elkövető a 2012. évi C törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban Btk.) 239. §-ába ütköző cserbenhagyás vétségét követte el. Az ügyben a K* Rendőrkapitányság ** bü számon nyomozást rendelt el. A helyszínen maradt az okozó gépkocsi egyik rendszáma, amely alapján folytatott adatgyűjtést követően P. T. a *-i Rendőrőrs körzeti megbízottja 14 óra 50 perckor telefonon értesítette a D* Rendőrkapitányság Ö* Rendőrőrs körzeti megbízottját K. L. c. r. törzssászlóst. Ezt követően K. L. c. r. törzssászlós személyi ismeretségében egy meg nem nevezett személytől megtudta, hogy a megadott rendszámú gépkocsival a panaszost látta többször közlekedni. Ekkor a törzssászlós elment a panaszos lakcímére, ahol megtalálta a balesetet okozó járművet. Pár perc múlva érkezett K. P. r. főtörzsőrmester és F. B. c. r. törzsőrmester, majd a *-i Rendőrőrs járőrei, a D* Rendőrkapitányság bűnügyi technikus, és a K* Rendőrkapitányság baleseti helyszínelője.

b) A rendőri intézkedés jogalapja az 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről (továbbiakban: Rtv.) 39. § (1) b) pontja szerint a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve b) bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása vagy büntetőeljárás terheltjének elfogása és előállítására céljából.

Az intézkedést az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM. rendelet (továbbiakban Szolg. Szab.) 4. § (1) bekezdésében leírt kötelezettsége alapján jogszerűen kezdték meg a rendőrök. Intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a rendőrség oldalán az, hogy bűncselekmény elkövetését hozták tudomásukra.

c) A panaszos lakásába K. P. főtörzsőrmester és F. B. c. r. törzsőrmester ment be, ahol tájékoztatták a panaszost a jövetelük céljáról, és kikérdezték a balesetről, majd megkérték, hogy az intézkedés folytatása érdekében menjen le velük a háztömb mellé, hogy ne zavarják a többi lakót.

A Testület az átirat szövegének további ismertetésétől eltekint, mert annak tartalma az eddigiek során ismertetett jelentéseket foglalja össze.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi**

méltósághoz való jogát, továbbá a VI. cikkben foglalt magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogát, valamint XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A panaszos beadványában előadta, hogy a rendőrök megjelenésükkor azt a tájékoztatást adták neki, hogy látták őt vezetni egy autót, amely balesetet okozott.

A rendőrségi tájékoztatás szerint 2017. február 5-én körülbelül 14 óra 22 perckor az *** rendszámú személygépkocsival ismeretlen elkövető a 2012. évi C törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban Btk.) 239. §-ába ütköző cserbenhagyás vétségét követte el. Az ügyben a K* Rendőrkapitányság ** bü számon nyomozást rendelt el. A helyszínen maradt az okozó gépkocsi egyik rendszáma, amely alapján folytatott adatgyűjtést követően P. T. – a *-i Rendőrőrs körzeti megbízottja – 14 óra 50 perckor telefonon értesítette a D* Rendőrkapitányság Ö* Rendőrőrs körzeti megbízottját K. L. c. r. törzsszászlóst. Ezt követően K. L. c. r. törzsszászlós személyi ismeretségében egy meg nem nevezett személytől megtudta, hogy a megadott rendszámú gépkocsival a panaszost látta többször közlekedni. Ekkor a törzsszászlós elment a panaszos lakcímére, ahol megtalálta a balesetet okozó járművet.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteltben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 9. § (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy - jogszabály által meghatározott esetekben - helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét. Az (1)-(3) bekezdések szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége megghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.”

A rendőrségi iratok egységesen a bűncselekmény elkövetésének gyanúját jelölik meg a rendőri intézkedés alapjaként. Felmerült a jogsértés elkövetésének gyanúja, mivel – nevük elhallgatását kérő tanúk elmondása szerint – a panaszos által korábbiak során használt gépjárművel ismeretlen személy közlekedési balesetet okozott, majd a baleset helyszínét elhagyta. A bűncselekmény elkövetésének gyanújára a cserbenhagyás Btk. 239. §-a szerinti tényállása hívható fel, amely szerint, ha a közlekedési balesettel érintett jármű vezetője a helyszínen nem áll meg, illetve onnan eltávozik, mielőtt meggyőződne arról, hogy valaki megsérült-e, illetve az életét vagy testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra szorul-e, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennáll-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület véleménye szerint a rendőrséget intézkedési kötelezettség terhelte a bűncselekmény felderítése érdekében. Az egyik intézkedő rendőr részére azt a tájékoztatást adta egy nevét elhallgatni kívánó szemtanú, hogy a gépjárművel több esetben látta a panaszost és barátnőjét közlekedni, és a későbbiek során a panaszos lakcímén valóban megtalálták a balesetet okozó gépjárművet, mindezekre tekintettel a Testület véleménye szerint fennállt a panaszossal szembeni intézkedés megkezdéséhez szükséges mértékű gyanú.

Mindezek alapján a Testület megállapította, hogy a baleset okozásának kapcsán fennállt a cserbenhagyás bűncselekmény elkövetésének gyanúja, amelyet a rendőröknek helyszíni intézkedéssel ellenőrizniük kellett. A rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett, amelynek eleget tettek, emiatt nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga az intézkedés foganatosítása által.

2) A Testület a magánlakásban való intézkedés jogszerűségének vizsgálata során az alábbi megállapításokra jutott.

A panaszos előadása szerint az egyik intézkedő rendőr a panaszos lakásában átkutatott mindent a szennyestől kezdve az apróbb dolgokig. A panaszos édesanyja megemlítette a rendőrnek, hogy házkutatási parancs nélkül a rendőr ezt nem tehetné. A rendőr válasza erre csak annyi volt, hogy tudja. A panaszos édesanyja mondta a rendőrnek, hogy – mivel nincs titkolnivalójuk – csak nyugodtan folytassa.

A rendőrségi álláspont szerint az intézkedő rendőrök a panaszos ingatlanába bebocsátást nyertek, ahol átvizsgálás alapján megállapították, hogy R. A. (a panaszos barátnője, a közlekedési baleset okozója) biztosan nem tartózkodott ott.

Az Rtv. 39. § (1) bekezdése szerint a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve *a)* segélyhívás esetén vagy öngyilkosság megakadályozása céljából; *b)* bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása vagy büntetőeljárás terheltjének elfogása és előállítás céljából; *c)* közveszély, továbbá az életet vagy testi épséget fenyegető közvetlen veszély elhárítása, illetőleg az ilyen veszélyben lévők kimentése érdekében; *d)* rendkívüli vagy tisztázatlan okból bekövetkezett halálesettel kapcsolatos intézkedés megtételére; *e)* végrehajtási eljárás lefolytatása, illetve az építmények tervezésével és kivitelezésével kapcsolatos egyes viták rendezésében közreműködő szervezetről szóló törvényben meghatározott szakértői vizsgálat biztonságos és eredményes végrehajtásának biztosítása céljából, ha az abban való közreműködés - jogszabály alapján - a rendőrség számára kötelező; *f)* az elővezetés végrehajtása érdekében; *g)* a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott, a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz telepítése, ellenőrzése, karbantartása, valamint eltávolítása céljából; *h)* a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítás céljából; *i)* személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [46. § (1) bekezdés *c)* pont] végrehajtására; *j)* ha ez előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges; *k)* a Bv. tv.-ben meghatározott, az elítélt mozgását nyomon követő elektronikus távfelügyeleti eszköz telepítése, ellenőrzése, karbantartása, valamint eltávolítása céljából.

Az ügy gondos mérlegelése során a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszbeadvány megfogalmazása alapján megállapítható, hogy a magánlakásban való intézkedéshez szükséges bebocsátás megtörtént, továbbá a rendőröknek a bebocsátás nélkül is jogalapot biztosított volna az

Rtv. 39. (1) bekezdés b) pontja, melyet a panaszos barátjának elfogása érdekében jogszerűen foganatosíthattak volna a rendőrök a bebocsátás hiányában is.

Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az intézkedés nem sértette a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jogát.

3) A Testület vizsgálta a panaszos ruházatának, illetőleg csomagjának átvizsgálását.

A panaszost elmondása szerint „átmatatták”, és a táskáját kipakoltatták.

A rendőri előadás szerint – mivel a panaszos a rendőri kérdésekre többször habozott – felmerült a gyanú arra vonatkozólag, hogy a panaszos a balesetet okozó járművet vezethette, vagy abban utazhatott, így ruházatát, illetőleg kézitáskáját a panaszos engedélyével F. B. c. r. törzsmester átvizsgálta. A felmerülő kérdésekre kerestek választ a rendőrök, mely során a panaszos csomagjában valamilyen bizonyítási eszközt találhattak volna, de nem találtak.

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése szerint a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Mindezekre tekintettel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos ruházatának, illetőleg táskájának átvizsgálása a bűncselekmény elkövetése kapcsán felmerült gyanú tisztázása végett szükséges volt, annak érdekében, hogy a rendőrök az esetlegesen fellelhető bizonyítási eszközöket megtalálják.

Megállapítható tehát, hogy a rendőrök által foganatosított ruházat, illetőleg csomag átvizsgálás a panaszos emberi méltósághoz való jogát nem sértette.

4) A Testület vizsgálta, hogy az intézkedő rendőrök eleget tettek-e az azonosítási kötelezettségüknek.

A panaszos előadása szerint a rendőrök nevét azért nem tudja, mert az intézkedés során nem mutatkoztak be.

A rendőri jelentések mindegyikében szerepel, hogy az intézkedő rendőrök eleget tettek az azonosítási kötelezettségüknek. K. L. c. r. törzsszázlós megjegyezte továbbá, hogy őt – mint t*-i megbízottat – a panaszos név szerint ismeri, mivel a panaszos, volt élettársával (B. J.-vel) több alkalommal megállította őt az utcán érdeklődni az élettárs büntetései felől.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése kimondja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről. A (3) bekezdés szerint a rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni. A (4) bekezdés kimondja, hogy ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

Az Rtv. idézett bekezdése egyértelműen rendelkezik: az intézkedő rendőrnek az intézkedés megkezdése előtt egyebek mellett, a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztető körülmény hiányában nevét, és azonosító számát közölnie kell.

A Testület korábban már számos állásfoglalásban kifejtette, hogy az intézkedés formai kellékei közül csak azoknak az elmaradása tekinthető alapjogi sérelem okozására alkalmasnak, amelyek az érintett számára a későbbi jogérvényesítéshez esetlegesen szükséges információt hordoznak (pl. az intézkedő rendőr kilétére, az intézkedés céljára vonatkozó közlés), míg azon kellékek (tisztelgés, köszönés, stb.) elmaradását, amelyek ilyen információt nem tartalmaznak, nem tekinti a Testület alapjogi sérelmet okozó mulasztásnak. A bemutatkozás elmulasztásának azért van alapjogi relevanciája, mert az adott esetben a panaszos panaszjogának gyakorlását utóbb megnehezíthette volna, ezért alkalmas lehet arra, hogy a panaszos oldalán alapjogsértést valósítson meg.

A rendőri és a panaszosi állítások között a rendőri azonosítási kötelezettség tekintetében olyan fokú ellentét feszül, amelyet a Testület – korlátozott eszköztárára tekintettel – nem tudott feloldani.

Mindezekre tekintettel nem megállapítható, hogy a rendőrök az azonosítási kötelezettségüknek eleget tettek-e, azaz a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme ebben a tekintetben nem megállapítható.

5) A következőkben a Testület megvizsgálta a panaszossal szemben alkalmazott rendőri hangnemet és bánásmódot.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri intézkedés során véleménye szerint megalázóan viselkedtek vele, és lekezelő bánásmódban részesítették, annak ellenére, hogy ő nem tett semmit, és nem bűnöző. Elmondása szerint nem érdemelte volna meg, hogy az egész lakóház előtt ilyen bánásmódot tanúsítsanak vele szemben.

A rendőri jelentések szerint az intézkedés a jogszabályi előírások alapján zajlott. A rendőrök hangneme végig kimért volt, a tényeket tárgyilagosan közölték, a kérdéseket általános hangnemben tették fel, a panaszost semmiféle különös bánásmódban nem részesítették.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia,

körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A rendőri iratok kifejezetten cáfolták a nem megfelelő hangnem, illetőleg bánásmód alkalmazását. A Testület rendelkezésére álló dokumentáció alapján megállapítható, hogy a panaszosi beadvány és a rendőrségi iratok között olyan fokú ellentét feszül, amely nem teszi lehetővé, hogy a Testület megnyugtatóan állást foglaljon az alapjogsértés megtörténtének tekintetében.

A Testület indokoltnak tartja megjegyezni, hogy gyakorlatában rendszeresen előfordulnak olyan ügyek, amelyekben a rendőri intézkedés nyilvános helyen, alkalomadtán szomszédok, vagy munkatársak szeme láttára zajlik. A Testület rendszerint abból indul ki hasonló esetekben, hogy a nyilvánosság bizonyos mértékig elkerülhetetlenül a rendőri intézkedések velejárója. Mivel a panaszossal szemben fogatosított intézkedésre a panaszos lakásának épülete mellett került sor – éppen abból az okból kifolyólag, hogy a panaszos kislányát, illetőleg édesanyját kímélik, ne zavarják az intézkedéssel – így a helyszín jellegéből fakadóan fennállt a lehetősége annak, hogy a rendőri intézkedést, és az annak során fogatosított cselekményeket a környéken tartózkodók láthassák; a bűncselekmény felderítése érdekében ez elkerülhetetlen volt.

Minderre tekintettel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható a rendőrök által alkalmazott hangnem, illetőleg bánásmód tekintetében. A panaszos emberi méltósághoz fűződő joga nem sérült azáltal, hogy az intézkedést az „egész lakóház előtt” fogatosították vele szemben a rendőrök.

IV.

A Testület megállapította, hogy az intézkedő rendőröknek fennállt az intézkedési kötelezettsége, megállapítható tehát, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az intézkedés fogatosítása által. Az intézkedés nem sértette a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jogát. A rendőrök által fogatosított ruházat, illetőleg csomag átvizsgálás a panaszos emberi méltósághoz való jogát nem sértette. A Testület a rendőri azonosítási kötelezettség tekintetében nem tudott állást foglalni, így a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható ebben a tekintetben. Az intézkedés során a rendőrök által tanúsított bánásmód és a hangnem tekintetében a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható. A panaszos emberi méltósághoz fűződő joga nem sérült azáltal, hogy az intézkedést az „egész lakóház előtt” fogatosították vele szemben a rendőrök.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2017. november 9.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET